

עליית הנאצים, ואת דמותו של מהגר רוסי המחפש את זהותו ומנסה בדיבד להכין לעצמו מיפלט מן השואה המתקרבת. זהו הראשון בסירטי פאסבינדר הדובר אנגלית. דירק בוגארד מופיע בתפקיד הראשי, ולמרות שהסרט מנסה לרקוד בבת-אחת בתריסר חתונות ולדון בתריסר נושאים, הוא מעורר התפעלות בראייה הקולנועית של הבמאי ובדיאלוגים החריפים המבריקים שכתב עבורו המחזאי הבריטי טום סטור פארד.

זכויותיה של גורילה

עים זאת, יש לסכם שבינתיים, בבורי סת התיסכולים, נמצאות מניית הפרט בעלייה ומניית החברה בירידה. אחרי שנים שבהן היה צריך לחפש פירוש פוליטי לכל תנועה על המסך, חזרו הקולנוענים להתבונן גם בעצים המרכיבים את היער ולא רק ביער עצמו. אולי משום כך בולטת בפסטיבל זה נוכחות הקופים, שבסרטים שונים ממלאים תפקידים שונים. כך, למשל, בכלוב של מאפו מופיע קוף בשם באדור, אוראנגאוטנג האמור להמחיש את תהיכה המודחקת של נערה מופרעת, שהיה שנים רבות באפריקה ומתקשה, אחרי מות הוריה, להתרגל לחיים המודרניים בחברת אחותה, החוקרת סערות על השמש (שימונא לב לסימליות).

הקוף השני הוא קוקו, גורילה צעירה ממין נקבה שלמדה ליצור קשר עם בני-אדם בעזרת סימנים ותנועות של חרשים-אילמים, היא ניצבת במרכז סרטו התעורר די של ברברט-שרדר (אידי אמין דארא), שנפגש עם הסטודנטית הצעירה פני פא-טרסון העובדת עם קוקו כבר שש שנים, ומאחרי המחקר האנתרופולוגי מסתמנות (המשך בעמוד 42)

חדש, היא באופנה כבר שנים לא מעטות, וגם השנה בולטת התופעה. הדוגמה הברורה והחריפה ביותר היא סרט בשם אכס-פרט חצות, עיבוד קולנועי לספר בעל אותו שם שכתב סטודנט אמריקאי שבילה שבע שנים בכלא תורכי. הסטודנט נאסר בשנת 1970 כשברשותו 2.2 קילוגרמים חישו. הוא נידון לשלוש שנות מאסר, אבל קודם ששוחרר הומר פסקדינו במאסר-עולם. התמונה המצטיירת מסרט זה, של שחיית תות תהומית, רמאות וגסות-רוח שהם מנתחלקם של כל התורכים, למן השופט ועד לסוהר, למן הפרקליט ועד לאסיר, ממש מסמרת-שיער. לא פלא שממשלת אנקרה אינה שבעת-רצון מהצגת הסרט בקאן, מהיגם שאין זה אפילו סרט תורכי כי אילו היה כזה, אפשר היה לפנות לדבר על ביקורת עצמית). והזי הפקה בריטית, הבמאי הוא אלן פרקר (שעשה קודם לכן את באגטי מאלון), והשחקנים הם בריטים, אמריקאים, איטלקים ואפילו ישראלים. את דמות הסוהר הסאדיסט מגלם בריאליזם ראוי-לשבח, מיועדנו מסירטי מיכאל שוילי, פול סמית.

דוגמה אחרת לשיחזור היסטורי היא סירטו של קלוד שאברול ויולט נזואר, המתאר מיקרה-רצח שאירע בצרפת בשנות השלושים, כאשר נערה הרעילה את הורי ריה, ואמה, שניצלה בנס, הצטרפה לתביעה. שאברול משתמש במיקרה זה כדי לתאר, פעם נוספת, את המרחב הסגור והמחניק של החברה הבורגנית, הגורמת לאנשים הרוצים להימלט ממנה שיאבדו את עשתונותיהם עד כדי עשיית מעשים חריגים.

סירטו של ריינר ורנו פאסבינדר ייאוש אומנם אינו משחזר אירוע היסטורי, אבל הוא משתמש באירועים כאלה כרקע לעלילתו שלו, המבוססת על סיפור באותו שם מאת ולאדימיר גאבוקוב. פאסבינדר מתאר עולם מתמוטט הולך של גרמניה בימי

אלמונית על הטיילת

נערה בלתי-ידועה מנסה להתגלות — תרתי-משמע — על הטיילת של עיר-הירוקה הצרפתית קאן. מסורת זו היא אחת מרבות המלות את פסטיבל הסרטים מימי הראשונים.

ואכן, למרות מנת האכזבות הרגילה בכל פסטיבל (אין דבר היכול להשתוות לציי פיות שמלכנים בבית), קשה לבוא בטענות לאירוע המציע כבר בערב השני סרט כמו עץ הקבקים, אחת מאותן יצירות נדיחות המהוות שלמות בפני עצמה, ועתידות עוד להילמד בכתבי-הספר לקולנוע. במאי הסרט הוא ארמנו אולמי, איטלקי העושה סרטים כבר שנים רבות, אבל מעולם לא הוצג בישראל, משום שהוא נחשב אפרורי מדי עבור השוק שלנו.

בדרך כלל עוסקים סרטינו בחיי הפרול-טריון העירוני באיטליה בהווה. אך הפעם הוא חרג ממינהגו, חזר לשורש מישפתו ומתאר חווה צפון-איטלקית בסוף המאה הקודמת, על המינהגים, הבעיות הקטנות והטראגדיות העמוקות המתרחשות בחיי האיכרים העובדים בה כאריסים. הפשטות שבה עשוי סרט זה, שנמשך שלוש שעות, השימוש המופלא בשחקנים-חובבים החיים את חייהם לפני המצלמה יותר מהם משחקים, היופי הנדיר של התמונה, שסודו דווקא בכך שאין שום ניסיון לייפות את המציאות אלא לקלוט אותה על כל גוניה, כל אלה מעלות המעמיקות את החווייה האנושית שבסרט זה.

הבעיה היחידה של הסרט, ובגללה רבים המבקרים מעיתונות השמאל שמתנגדים לו, היא רוח-ההשלמה והוסר-הרצון-להתיקום של עובדי-האדמה המרוזים, אפילו ברגע של משבר קשה, כאשר הגיבור כורת את העץ כדי להכין קבקים לבנו המגורש מן החווה, כעונש על מעשהו. כפי שאמר אחד המבקרים הסוציאליסטים מאיטליה: "אני מעריך את הדרך שבה עשו את הסרט, אבל לא את ריח הנצרות הנודף ממנו". מה פלא, אם כן, שאולמי הוא אחד הקולנוענים הבודדים באיטליה המזוהים בגלוי עם המיפלגה הנוצרית-דמוקרטית?

שחיתות

תורכית

היצמרות האירועים היסטוריים ושיחזורם, עלימנת ללמוד מהם לקח

להבות, זמרים אלמונים, ציירים לעת-מצוא, ומיידועי-מה, כולם מתמודדים על הפראנקים שבכיסוי היושבים, ומי שאינו יודע לעשות דבר, פשוט ניגש לעוברי-ישבים ושואל אם הם מוכנים לתרום לקרן הפרטית שלו.

הכל כרגיל, אבל בכל-יזאת השתנו כמה דברים, מנהל הפסטיבל אשתקד, עיתונאי לשעבר בשם מוריס בסי, התפטר ואת מקומו תפס מבקר-הקולנוע-לשעבר ג'יל ז'אקוב. מיספר הסרטים המוצגים במיט-גרות הרישמיות צומצם במידה ניכרת, וכל אחד מהם מוקרן פעמים רבות יותר, כדי שכולם יספיקו לראותו.

ולראשונה בפסטיבל קאן, צוות השופרים אינו מורכב מאישים מפורסמים בתחומי האמנות השונים, כפי שהיה נהוג בעבר, אלא מאנשי-מיקצוע של ממש, במאים כמו אלן פאקולה וקלוד גורטה, שחקנית כמו ליב אולמן ומבקר-קולנוע מן העיר תונת המיקצועית (להבדיל מן העיתונות הוומית) כמו מישל סימן. המנהל החדש, ז'אקוב, אף הצהיר שכל עוד ימשיך בתפקידו, זו תהיה המדיניות הרישמית של הפסטיבל. הלוואי שגם הממונים על הקולנוע בישראל היו לומדים ממנו.

ריח

הנצרות

זכותו של ז'אקוב יש עוד לומר שהאיש מיקצוען אמיתי, ומי שעובר על רשימת הסרטים שבחר לתחרות הרישמית חייב להודות כי הוא ליקט את השמות הנכונים, של היוצרים הנכונים. אם אלה יוכיחו את עצמם או לא, זה כבר דבר אחר, והפסטיבל הרי מזמן הכי ריו שהוא אינו עושה סרטים אלא רק מציג אותם. אבל כאשר עם האנשים ש-סירטיהם מוצגים כאן בצגת-בכורה נמינים במאים כמו ז'יל דאסן, קארלוס סאררה, ריינר ורנו פאסבינדר, קלוד שאבי-רול, מארקו פרי ומעל כולם בילי וייל-דר, ברור שסקרנותו של כל חובבי-קולנוע ראוי-לשמו מתעוררות מייד.

הוותיקה מתכשמת
הכוכבנית המפורסמת אדי ויליאמס, מי שהיתה רעיתו ותגליתו של במאי ה"פורנו הרך" ראס מאייר, מתפשטת — כמדי שנה — על החוף בקאן.